

ELŐFIZETÉS ÁR
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Hírmegtelen levelek
 csak ismert kézektől fo-
 gadtatnak el.
 Kéziratot nem adhatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A szilárdírt minden gar-
 mondó díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLENVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes sor után
 1 kr.
 Asonfélék bérlet 30 kr.
 Kiemelt díszítésű s kör-
 zettel ellátott hirdetések
 nyelvért tértéríték szerint
 minden 1 centiméter
 után 3 kr számítottatik.
 Állandó hirdetéseknek
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetéseket a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

Társadalmunk páriái.

— Ajánlva az ipartestületek figyelmébe. —

E lap hasábjain nem egyszer volt már ecsetelve iparos tanulóink mostoha helyzete; hanem úgy látszik, hogy a lelkes a felszólalás, egyik a másik után, feledésbe ment, s vele együtt alszik a szegény tanuló jobb sorsot érdemlő helyzete, szunnyad a mesterinas azon joga, melynek ébredését minden jobb érzelmi hazafi égető szükségnek fogja találni, hallgat azon szent igazság, melyet a gyámoltalan iparos tanulóknál is emberi jognak kötelesség elismerni.

Állatvédő egyesületeink megóvják az állatot a jogtalan kinzástól; gazdasági egyesületeink megjutalmazzák az egészséges állatokat tenyésztő egyéneket; főuraink a vadászebekre, úrhölgyeink az ölebek elkényeztetésére ezeket fordítanak: csak az iparos tanuló felett zsarnokoskodó mesterek ellenőrzésére nincs egyesület.

„Hogyan” — fognak némelyek megütközve felkiáltani — „hát az ipartestület mire való?”

Bizony arra való lenne, hogy e felszámolt visszaéléseket ellenőrizve, a jogtalanságokat megtorolja. Ámde kisebb helyeken, mint pl. mezővárosocskákban, falukban, az iparegyesületet célzó törvény csak írott malaszt, és úgy látszik századok fognak még elmulni, míg az egyesület a törvényszabta módon életbe lép és a mesterek — néhány tiszteletet érdemlők kivételével — tovább is zsarnokoskodnak szerencsétlen rabszolgáikon.

De édes Istenem, mit árt annak a mesternek, ha a tanulóban vízholdóra, favágóra, pesztonkára, családi csete-paték villámhárítójára, napszamosra talál!

Mert hát a 19-ik században nagyon sok mesternél még azon téves felfogás dívik, hogy (visszaemlékezve saját inasko-

dásának aranykorára) a hozzáadott tanulóknak testi erejét teljesen kiaknázni szabad s azon törvény, hogy neki kötelessége a tanuló mesterségre tanítani: előtte idealiztikus, de rája nézve nem hasznos dolog.

Ámde ezen visszás helyzet a haza kárára megtorolja magát, amennyiben az ilyen tanulókból valódi mesterek helyett kitűnő kontárok, a szükséges táplálék megvonása folytán vézna árnyékemberek, a dúsan kiosztott ütlegek következtében testi nyomorékok, végre a hiányos nevelés miatt jellemtelen emberek származnak.

Ily valóban megdöbbentő körülmények sürgősen és kérve-kérik az illetékes forumot, ereszkedjék le magas helyéről; ne restelje megfigyelni a szegény iparos tanuló felett igazságtalanul elterjedő zsarnokoskodást, s ha másból nem is, legalább emberi könyörületből segítsen mostoha sorukon!

Fischer Armin.

A közigazgatási bizottság üléséről.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága f. hó 14-én ülést tartott. Napirendre való áttérés előtt Horváth József tb. főjegyző (rendszerinti főjegyző szabadságon — Szerk.) tolmácsolta a bizottság legőszintébb részvétét a főispánné ömeltóságát ért nagy szerencsétlenség fölött. Főispán ömeltőségét a részvénytillakozat mélyen meghatotta. A szönyegre került fontosabb ügyekről szóló tudósításunk ez:

Az alispán jelentette, hogy a törvényhatósági utadói előkészítésén s az útépitési költségvetés egybeállításán a számvétség és a kir. állam-építészeti hivatal serényül és fokozott tevékenységgel dolgoznak; reméli, hogy az egybeállított s kellően felszerelt költségvetést a jövő hónapban már a bizottság elé terjesztheti. — A halásznai bejelentések letárgyaltak. — Amerikába június hó folyamán kivándoroltak 52-en, visszajött 21. Rákócson zsidó zugiskola fedezettétől, kellő lépések az iskolafentartók és a zugtanító ellenében megtétettek.

Dókus Gyula j. főszolgabíró a borsii háton Uj-

hely részére közös temetőnek kiszemelt 26 holdnyi földterületre vonatkozó iratokat a képviselő-testületi határozattal kapcsolatban bemutatván. szobán forgó ügy a f. évi szeptember hó végén tartandó közgyűlésnek jóváhagyásra ajánlatott.

Csiszár Gábor, főpénztárnoknak a mult év-negyedről szóló kimutatásai felolvastatván, mint-hogy a közmunkavállalás, betegápolási-, közmivellődési, nyugdíjintézeti és katonabeszállásolási pótdobban kintlévő aktív követelések mennyisége 100,424 ft 31¹/₂ kr-ra rug: főszolgabírák e hátráléknak erélyes behajtására felhívtak; egyszerűsmind Szervicsky Ödön indítványa következtében utasított az alispán, hogy a behajtás módozatának megállapítása, úgyszintén a pénztári kimutatások és szolgabírói nyilvántartások összeegyeztetése végett a járások főszolgabírát Ujhelybe hívja össze s velük tanácskozzék.

Karsa Ferenc h. elnök (az elnök szabadságon — szerk.) jelentése szerint júniusban elintézt az árvaszék 1517 ügydarabot; a hátrálék 537 db, ami 4—5 napi kiosztásnak felel meg.

Főszámvétség az utadói-alap összeírása ügyében tett közérdekű előterjesztést, s alkalmat szolgáltatott arra, hogy az utadói alap revidálásánál irányadóul szolgáló elvek élénk eszmecsere tárgyává tétetvén, tisztáztassanak. Érdelni fogja a nagyközönséget, hogy a közutak és várokról szóló törvény 25. §-ának a) — h) pontjaiban foglalt mentesség kiterjesztendőnek találtatott azokra nézve is, kik az 1886. évi XXII. t. c. 138. §-a alapján a községi adófizetéstől fel vannak mentve, — úgyszintén kiterjesztetett a kir. utmesterekre és utkaparókra, nemkülönben a vármegyei utbiztosokra és utkaparókra is.

Főorvos havi jelentését az alispán nyújtotta be. Eszerint a közegészségi állapot általában megnyugtató. N. Toronya és A. Berecski községekben a számarhurut esetei mutatkoztak. Szerencsés közegészségi az egyiptomi szembetegség jelentkezett; a Trencsénből seregesezen oda vonult aratók hurcolták be a bajt, melynek elharapódzása ellen szigorú intézkedések tétettek. Badrogeközön a mo csárláz tünetei mutatkoztak. Tolcsván a honi kolera egyik esete észleltetett. A szerencsi cukorgyárban a munkás-viszonyok közegészségi tekintetből nagyon kedvezőtlenek, mert kellő számú lakás hiányában a gyári munkások összezsúfolva laknak. Főszolgabíró utasította a közig. bizottság, hogy a szerencsi cukorgyárban nagyobb számmal történt szerencsétlenségekről tüzetes jelentést tegyen,

— Ah de pompás lesz, szavaimra amint ki fog kellni Mariskám, ugyanazt fogom regényembe is felhasználni. Hisz ő is oly jó, oly szelíd, oly angyali. Oh mint fog majd szavaimra keserű szavakkal felelni, a megbántott, gyanúsított női érény s a megsértett női becsület szaván.

Mikor mindennel készen volt, felkapta rosszabbik kalapját, hogy ha kell, hát dühének bizonyítására azt is a földhöz vágja. (Nem lett volna bizony kár érte, ha a szemébe vágta volna is.)

Hah! ez sok! dörgé a szobákon keresztül rohanva. Ez a dija minden szentebb értelemnek; a keserű csalódás. De megálljatok, leszek én bírótok. Ah, és én hittem, és én még szerettem az örülésig!

Ekor ért felesége szobájához, kivágta maga előtt az ajtót, s ott állt meg tetített reszketéssel, hálványan, villámokat szóró szemekkel. Felesége az ablaknál ült, kötögetett, míg szemei ott tévedeztek az utcán járók-kelőkön.

Amint meglátja Mariska nagysám ily borzasztó arccal, kúszált hajjal férjé, felugrik helyéből, elhajtja kötését és rohan férjéhez kérdeni, mi a baja? Mi rettentő történéhetett?

— El tölem, hűtelen asszony! Dörgé a férj. Még ön kérde, hogy mi rettentő történt? Ön kérde? Itt a találgára hívó levél. Oh ön, ön, ki lapáttal hányta becsületesemre a sarat. Oh!.. Itt van a levél mindent megmond.

Az asszony arca olyan lett mint a márvány; megtántorodott, fejét lehorgaszította, megeregedtek könyüi.

— Most mondjon, most feleljen ön valamit!

TÁRCA.

Pompás.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —
 — Elbeszélés. —

Írta: Mészáros Sándor.

— Nem megy, hiába nem megy! Szó'a író asztala mellől felugorva Morvay Ignác uram, ki jó névnek örvendett az írói téren. Nézze az ember, folytatá, annyi minden bonyodalmon, szövésen keresztül mentem szerencsésen, és mikor e haszontalan ponthoz érek, se ide, se oda!.. Irom, irom, de nem megy úgy, mint kellene! Élhetetlen regénye. Már készen van félig s most, mikor a forduló ponthoz érek — pacs! Hoppon hagy a jó, igazi hang — Szereti férje a nőt, de az irigyek a férj kezébe csempésznek egy találgára hívó levélkét, mintha ezt felesége írta volna ideáljának s a levélkével a férj, (mert azt hívé. neje írta) a nőhöz rohan, dult arccal, villámokat szóró szemekkel, reszkető tagokkal. — Mindent tudok, asszonyom kiált a férj magán kívül felesége szobájába rohanva, még az átkozó t levélkét magasan tartja kezében. Ez gyalázat; ön, kit imádtam, szeny folt lett becsületesem! Ah, asszonyom! hal.

— Pompásan megy eddig. Hm, de itt folytatásuk a dolgot igazán, akkor aztán író vagy Náci! Itt, itt folytatás igazán, az igazi hangon, a becsületes urnak megsértett, aranytiszta erényének igazi hangján. Hiába, hiába, nem bírom itt — igazán — folytatni.

És Morvay uram sétált széltében-hosszában szobájában. Meg-megállt íróasztala előtt, a mint egy, vagy más szőroham, eszme megkapta; de hiába, nem volt érdemes papírra tenni, mind-mind csak költött szavak, még csak árnyéka sem a becsületében megsértett asszonyi hangnak.

— Megvan!.. kiáltott egyszerre örömben s olyant toppantott lábával, hogy ha bérházban lakik, nem pedig sajátjában, zikker felmondanak neki, mert csak úgy rengett dobbantásától az egész ház.

Felpattant az ajtó s azon a cseléd rohant be ijedt arccal.

— Mi az ördög hurcol itt? rivalt rá Morvay uram.

— Jaj kérem aláson, úgy hallottam, a téns uram lött. Berohanok, mondok, hátha a ténsuram főbe durrantotta magát.

— Kétrődj innen, mert... mit háborgatsz, esztelen?

— Hát csak próbálta még? Mondá halkan a cseléd

— Még sem mégysz?

A cseléd eltávozott.

Ekkor oda lépett Morvay a tükör elé, öszsze-vissza borzasztá haját, arcát bekente kréta-porral, hogy fehér legyen, (különben is olyan szokott lenni, mint a cseppentett patyolat tökmag). Ekkor odaült íróasztalához, elővett egy levélpapírt, melyre felesége írását utánozva, találgára hívó szöveget írt, a borítékra pedig holmi akombákomot; nem kell úgy sem, elég lesz, ha a levelet majd kezében lobogtatja s adja a kijátszott férjett.

a gyár igazgatóság pedig hívja föl, hogy a munkásoknak kellő elszállásolásáról késelem nélkül gondoskodjék.

Hlavathy József kir. ügyésznek félelvi jelentése szerint a legmagasabb fogoly-létszám 279 a legalacsonyabb 259 volt. A halálozási % oly alacsony mint talán az ország területén lévő egyetlen egy más fogházban sem volt. E kiválóan kedvező börtön-egészségügyi eredmény biztosításában **Löcherer Lőrinc** dr. fogházi orvosnak van nagy érdeme. Julius hóban a rabok összes létszáma volt 268, ebben az elítélteké: 186. Elelmezés ellen panaszt nem tettek.

Nemes Lajos kir. tanfelügyelő, jelentette, hogy ő és hivataltársa több iskolának évről-évre vizsgálata volt jelen s a tanítás eredményét, a hosszalázi iskola kivételével, mindenütt megnyugtatónak, több helyen öröndetesnek találtak. — **Hidvégi Aurél**, gálszécsi állami tanító, teljes hanyagság és lopás vádjá miatt felfüggesztetett. **A Steinitz Jakab** homonnai izr. tanító ellen elrendelt fegyelmi vizsgálat, minthogy nevezett tanító állomásától megvált, abban hagyatott. — A s.-a.-ujhelyi óvóiskola felépítésének költségeire 3000 ft utalványozott a közművelődés céljaira szolgáló vármegyei pénztárból. — **Lichtig Samu**, rákóczi zugtanító a reá kirótt 100 ftnyi bírság elengedése iránt benyújtott folyamodásával elutasított. — Főszolgabírók a tanköteles gyermekek összeírására felhívtak. — T.-Lucz ev. ref. egyházának abbéli folyamodása, hogy a hátrálékos tanítói nyugdíj-tartozás a község házi pénztárból fizetessék meg, kedvező elintézésben részesült.

Hönsch Dezső, kir. főmérnök jelentése szerint a vármegyén átvonuló közutak jó karban vannak s egy-két műtárgy kivételével azok a közlekedés igényeinek megfelelnek. Egyes községek a felvidéken úgyszólván néptelenek, mert a lakosság az Alföldre vonult arató munkára.*) Az állami építészeti hivatalhoz kir. mérnökké **Acsády Jenő**, segédmérnökké **Kemény Simon** neveztettek ki. — **Diószeghy János** kbiz. tag a bánóczi—abarai utvonalon a Kácsánd és Márk községek között fekvő rozszant hidra figyelmeztetett, melyen e napokban baleset is történt. Járasi főszolgabíró a vizsgálat és intézkedés dolgában kellő eljárásra utasított. — **Szervicsky Ödön** kbiz. tag rámutatott az állami útnak elhanyagolt újhelyi szakaszára, mely a város kezelése alatt mizerábilis állapotba jutott. Kovezetén veszedelemben forog az ember feje, a ló lába, a kocsi kereke. Főszolgabíró felhívott, hogy a kellő intézkedéseket saját hatáskörében késelem nélkül tegye meg s az eredményről a közig. bizottsághoz 60 nap alatt jelentést adjon.

Becske Bálint, kir. pénzügyigazgató jelentéséből kiemeljük, hogy június hó folyamán állami egyenes adóban befizetett: 24 607 ft 07 kr (múlthoz mérten kevesebb: 664 ft 11 krral) hátrálékban maradt: 1,010,413 ft 61 kr. Hadmentességi díjra befizetett: 1195 ft 80 kr (múlthoz mérten több 704 ft 82 krral) hátrálék e címen: 65,043 ft 92 kr. A III. osztályú kereseti adó-javaslatok tárgyalása munkában van; a varannai és n.-mihályi bizottság pedig az ügykörükhöz utasított javaslatok tárgyalását már befejezték. — Szerencs n. község folyamodása, melyben egy új adókerület létesítését és Szerencsre kir. adóhivatal felállítását kéri, pártolólág küldetett föl a pénzügy-miniszterhez.

Végül folemlítjük, hogy a Grádos Mihály, Kosztócsik János, Fonyi Károly, Jakubcsó Mihály

*) Keresménnyel dusan megrakodva visszavonulásukat már megkezdették a munkás-karavánok. Szerk.

ki esküjét a férje becsületével a házasságtörés sarába vágta!

És **Morvay** várta, leste felesége minden moz dulatát, mit tesz, hogyan tesz, mit fog felelni. De hiába várta, nem szólt az, csak remegett, kezébe rejté halott-halovány arcát, és sirt, sirt keservesen. **Morvay** kijött a türelemből, hát hiába lett volna a egyszerű gondolat tőle? Nem lenne eredménye?

— És nem felel? Ön esküszegő asszony! Meginbolygott az asszony, megtörtek térdei s oda hullott férje elé; átfogta térdeit s arcát oda szorítá.

— Bocsáss meg, bocsáss meg! mondá fuldokló hangon. Oh bocsáss meg, a hibás nem én vagyok.

A levél kihullott **Morvay** kezéből, a kréta-ponon lángoló pír tünt elő, aztán meg kararai márvány szín; fejéhez kapott, eltaszta magától feleségét, az ártatlan, a jó, az anyagi szelid, becsületes nőt és futott ki a teremből; vette kalapját s ment-ment, mint az üldözött vad.

A feleség felkelve sirt, sirt egy darabig. Aztán magához térve némileg, felvette a levélkét s a borítékot a földről. Mit látott?...

Azt hitte előbb, a saját — valahova irt — levele az, és ime. Egyet gondolt. Ment férje dolgozó szobájába, hogy egy levélkét hamarjában írjon — valahová.

Amint az íróasztalhoz ér, látja a kitárt s félbe hagyott irást; olvas, olvas s addig olvasott, míg ki nem olvasta, ki nem találta férje tettének okát, hogy mi indithatta őt oly lépésre.

és Prokipcsák Mihály hadhőtes egyének részére kért kivételes nősülési engedelem megadása véleményeztetett.

Az ülés d. e. 9-től d. u. 1-ig, s rövid megszakítással d. u. 2—4-ig tartott.

A napirend letárgyalása után főispán ömeltósága gyámügyi felebbviteli ülést tartott.

Vármegyei ügyek.

A belügyminister tudatja, hogy a póstyéni fürdő bérleje, **Winter Sándor**, a tisztviselők részére a fürdőzés idejére szóló kedvezményeket ajánlott fel.

A földmívelési minister **Mátyásháza** községnek filokszérától lepett szőlőterületét zár alá helyezte.

Üdülő tisztviselők. A vármegyei tisztikarból ez időszerint hatan élveznek hosszabb szabadságot és pedig: **Viczmány Ödön** főjegyző Butkán, **Payzssos Andor**, árvasz. elnök a stoósi fürdőben, **Vékey Gedeon**, tiszti főügyész Marienbádban, **Farkas Dezső**, árvasz. ülnök Bártfán, **Fekéry Gyula** ülnök és **Urbán Ferenc** szolgabíró Szobránczon üdülnek.

A vármegyei szegény alap pénztári állásáról szóló számadás kivonatából a nagy közönség tájékoztatása végett tudatjuk, hogy a múlt év végén mutatkozó eredmény szerint áll az aktív vagy on: a) kamatozó tőkekben 26,243 ft 51 1/2 krból, b) kamat hátrálékban két adósnál 667 ft 86 1/2 krból, összesen: 26,911 ft 38 krból.

Hirek a nagyvilágból.

A kolera már átlépte Spanyolország határát. Madridba érkezett hír szerint Portugáliában is kiütött a rettenetes betegség.

Garasanin Miljutin, volt minister elnök Szerbországnak, kiáltványt intézett Szerbia lakóihoz, melyben tudtul adja, hogy amennyiben a jelenleg kormányon lévő radikálisok alatt az államhatalom meg van ingatva, a rablók tekintélye egyre növekedőben van; becsületesség, igazság és áldásos munka kitérnek a csalás, a képmutatás és a korrupció elől; a tetszetlenség, a hazugság és a rágalom állami elvekké emeltettek, az általa vezérelt **haladó párt** ismét folytatni fogja politikai tevékenységét.

Svájcból, az engadeni völgyből, erős havazást jelentenek. Hatalmas hófúvások miatt a posta is elakadt.

Carnot, köztársasági elnökre, f. hó 14-én, mikor az **Elysée**-palotába a hadi szemlérlől visszatért, rálöttek. **Constans** belügyminister jelentése szerint a tettes örült volt s vaktöltéssel lött az elnökre forgópisztolyból.

Fenyegődzés. Azon a helyen, ahol **Panica** órnagyot föbelőtték, vászonszalagra bolgár nyelven nagy, vörös betűkkel valaki ezt írta: »Nyugodjál békében, kedves **Panica** bajtárs. 1890-ben itt lesz a **Ferdinánd** sirja is!«

Rebesgetik, hogy **Ferdinánd** bolgár fejedelem, ki tudvalevőleg mostan a karlsbádi fürdőt használja, nem fog többé visszatérni Bolgárországnak fejedelmi trónjára

Egyet gondolt. Férje máskor is szokott bohóskodni, de így még soha. És ő, a nagyvilági nő, lépre ment.

Ha így van — csak — a dolog, majd ki bujok én a hinárból, gondolja, melyet magam szereztem magamnak, ostoba viselettemmel.

— Ejh, félre a levélke írás eszméjével. Hasonlót hasonlóval.

És **Mariska** nagysám irt, irt, de nem levélkét, hanem más valamit, egy rövidke történetecskét, melyben az fordul elő, a mint az esküszegő nő férje előtt beismeri hibáját és bocsánatot kér.

És e történetkében előfordult szóról szóra a lejátszódtott esemény, a férj szavai s viselete, midőn a nő beismeri hütlenségét.

Mikor eddig ért a beszélyke írással — félben hagyta, s bevitte férje szobájába s oda tette asztalára, hogy ha jön, úgy találja azokat is írása mellé téve.

— Pompás eszme. Mondogató önelégülten Meg vagyok mentve. Ezután leste-várta a férjem uramat.

Ki tudja, hol máskál az? Bejárta azóta **Tolnát-Baranyát**, s csak ugy estenden tért lakására, kikelve szinéből, összegörbödött alakkal.

Haza érve tántorgó léptekkel ment felesége szobája felé, hogy lássa mit mivel, mit tesz, vagy ott van e még?

Ott találta őt az asztal mellett mosolygó arccal, amint irt. Mikor férjét meglátta, felugrott, nyakába borult és össze-vissza csókolgatta.

— Menj tőlem! Rivalt rá **Morvay**.
— Ugyan te bohó, mondá, komolyságot

Hirek az országból.

Margit főhercegnő és **Thurn-Taxis Albert** herceg esküvője Budapesten, a királyi palota Zsigmond-kápolnájában, fejedelmi pompával és fényvel f. hó 15-én ment végbe. Négyszáz év óta először történt, hogy királyi vérből való ara itt, magyar földön, esküdtök örök hűséget vőlegényeknek. Főhercegek és előkelő udvari méltóságok ragyogó egyenruhában töltötték meg a kis kápolnát, kint, az isten szabad ege alatt, sok ezer és ezernyi nép kiáltott lelkesült éljént **József** főherceg családjának ez örömmünnepe. Az esketési szertartást **Simor** herceg-primás végezte. Eseményt képez a magyar közhangulatban, írja a **B. Hl.**, az a jelenet midőn a magyar főherceg leányát a német birodalmi herceg nőül veszi s *magyarul esküszik neki hűséget.* E mozzanat fontosságát a herceg primás beszéde így emelte ki: »Magyar nyelven történik ez esketés, mert a vőlegény őhercegsége, amint jegyesét megösmerte, iránta való tiszteletből, de hiszem, a mi édes hazánk iránt való vonzalomból is, megtanulta a magyar nyelvet.« **Margit** főhercegnőt férje külön vonata vitte uj otthonába, Regensburgba. Az ég áldása szálljon a fenséges párra!

Baross Gábor minister most az áruforgalom reformján töri a fejét. A személyi forgalom élénkítésére kitünően bevált a zóna-rendszer; miért ne lehetne az áruforgalmat is élénkíteni, sőt Budapestet a világkereskedelem forgalmában önállósítani bizonyos díjkezdvezmények segítségével? Hírlik, hogy mielőtt a gabona kiviteli forgalma megkezdődne, ki fog hirdettetni és hamarosan életbe is lép a vasuti áruújszabás reformja.

A **Duna** rohamos gyorsasággal árad. Pozsonyból érkezett jelentés szerint a Csalóközben lévő több község határát elborította az árvíz.

Különtélek.

(Személyi hírek) **Szent László Géza**, c. kano-nok, n.-mihályi r. k. plébános, a jövő hó 6-ik napján tölti be áldozó papságának 50 ik évét. A közszeretnek örvendő lelkes aranymiséjét N.-Mihály és vidéke igaz lelkesedéssel fogja megünnepelni. — **Bernáth Elemér**, **Karsa László**, **Kovács Antal** és **Orosz Géza** kir. táblai bírák, kedves családjaikkal együttesen szünidejük élvezése végett városunkban időznek. — **Ózsv. Boróth Elemérné**, lapunk tulajdonosa és kiadója, pár heti üdülésre a Tátra vidéki **Blumenthalba** utazott. — **Schmidt Lajos** t. rendőrtanácsos, lapunk belső dolgozó társa, a rendőrségi ügyek tanulmányozása céljából f. hó 17-től aug. 1-ig szabadság időt nyervén, Kassára utazott. — **Palásthy János**, tokaji m. kir. adóhivatali napidíjast a szegárdi m. kir. pénzügyigazgatóság ideiglenes minőségű kir. állami végrehajtóvá nevezte ki.

(Az aratás) városunk határának legnagyobb részében befejeztetett, s a cséplési munkálatok javában folynak. Buza, katasztrális holdankint, átlag 8, néhol 10, helyenkint csak 6 mmázsával fizet. A rozsz jóval gyengébb hozamot mutat, átlagban 4—5 mmázsára rug. A buza szeme szép, piros és kifogástalan, ellenben a rozsz kicsiny és vékony. Az árpa és a zab aratása folyamatosan van, a termésre való kilátások nem kielégítőek, az egyik is, a másik is rozszul fejlődött. A kapás növények kitünően állanak.

Folytatás a mellékleten.

szinelve a feleség. Értsük meg egymást, meg a helyzetet. Nézd csak, mit írok? Megakartam mutatni, hogy én is tudok valamit írni, nem csak te. De nem ment, nem birtam folytatni, egy pontnál megakadtam. Tudod Nácikám, egy férjről van benne szó, aki kijátszására rájön s feleségéhez rohan, ki mindent beismer, beváll. Itt aztán nem birtam tovább folytatni a férj bősziült haragjának szavait. És te ép, mikor ezen gondolkodom, rám rontasz. No gondolám, itt az alkalom, meg kell ragadni. És én adtam, a mindent beismerő hütlenn asszonyt, te meg adtad a dühben kikelt férjet. Ah, pompás, nagyszerű. Hallgasd csak? Nézd, mit irtam, mennyit irtam, nem sok ez tőlem. No. de ne haragudjál! Tréfa az egész; egy kis jelenet, holmi Molière féle vigjátékból. Hanem az is igaz, nem tennék többet ilyent, hiszen ugy le vagy verve. Talán beteg is vagy? Szegény Nácikám. No!... Ugy-e nem haragszol? Tréfa az egész.

A szegény férj kezdett gondolkodni, magára vitte vissza az esetet, hogy hiszen ő is csak tréfált, csak kitérést akart látni.

Az asszony győzte szóval, a férj meg szivesen hagyta tova repülni a rettentő álomhoz hasonló eseményt.

Félóra már, hogy ott ült a nő férje közelében s olvasta fanyar lére eresztett történetkáját, de férjem uram, mert abban látta, vélte neje viseletét megoldva lenni, oly áhíatosan hallgatta s ugy tetszett neki a beszélybeli férj pattogása.

Szent lett a béke s másnap a férj és feleség tovább írta a megkezdett történetet.

(Vége köv.)

(Időjárás). A múlt vasárnap és hétfő meg-
egyeztek abban, hogy korán reggel, nagy villám-
lás és menydörgés közt erős záport zúdítottak a
földre. A vadul üvöltő északi szél vasárnapról
megmaradt hétfőre is kelletlen vendégnek s csak
kedden reggel hordta el magát a mielőbbi viszont-
látásig. Kedden déután, szerdán, csütörtökön
és pénteken egész nap pörkölő erővel sütött a
nap, a hőmérő R. szerint 36 fokot mutatott. Nap-
pal lánccs — éjjel tánc. A forróságtól szobafogságra
kényszerített közönség napszállat után csaknem
éjfélig sétálgatva vette ki porcióját a felvidámított
levegőből. Tegnap reggel 8 óra tájban erős szél-
lel nagy zápor zúdult alá, d. u. a szél lecsende-
sült, borulni kezdett. Három-négy óra közt vehe-
mens erővel zuhogott a zápor s formaszerű ár-
vizet okozott. A Bodroköz irányában jégtől ter-
hes felhők mutatkoztak s ott valahol, erős dörgés
és villámlás kíséretében nagy bajt szülhettek.

(Végzetes pince-mulatság.) Ma egy hete éj-
jel megrendítő szerencsétlenség történt a zsólyom-
kai pincék közt átvezető hidon. *Képes Gyula*, kir.
törvényszéki bíró, mint szives házi gazda, ösme-
rői köréből vendégeket hívott a Zsólyomkán,
városunk tőzomszédságában, fekvő pincéjébe, hogy
ottan egy jó délutánt élvezzenek. A szűkebb körű,
vegyesen nékből és férfiakból szervezkedett tár-
saság pompás mulatott. Előljárt jó kedv dolgá-
ban a kis *Román Pista*, közigazgatási gyakornok,
aki, mint a házi gazdánk közeli rokona s az
együtt volt férfiak legfiatalabbja, Ganimedes sze-
repét is emberül töltötte be. Kinaközött, dalolt,
verselt, füttyölt, dikciózott, szóval aranyos kedv-
ben volt. Ejjeli 10—11 körül járhatott az idő, mi-
kor a társaság felszedelődött. Annak, aki a zsó-
lyomkai pincék fekvésével ösmerős (Ujhelyben
mindenki az) szükségtelen leirunk, mennyi óva-
tosságra van szükség, kivált éjnek idején, hogy a
vízmosásoktól megszakított és a meredekről lejtő
úton baj nélkül lejutthasson az emberfia. Különös
óvatosságra volt szükség ottan a mulató napnak
elkomorodott éjjelén is. Az előrelátó gazda, mie-
lőtt utnak eresztette volna vendégeit, sorakoztatta
őket, a menet élére lámpással vezetőt állított, ő
maga pedig leghátsónak maradt. Így elrendezked-
vén, vigan danolászva, a Scyllák és Chary-
bidek vagy a vízmosások és kidőlt-bedőlt kor-
látok közt minden baj nélkül, szerencsésen bos-
csátkoztak le. Már a városban voltak, mikor
észrevették, hogy közülük egy, *Román Pista*, ki mai
szeretreméltóságával úgy részleggel figyelmükre,
hiányzik. Rövid tanakodás után, gondolva, hogy
csupa bravúrából előre szaladt, vagy egymagá-
ban utánuk fog jönni, tovább haladtak, any-
nyival is inkább, mert a hegyek felől üvöltő
szél nagy vihar közeledését jelentette. Fájdalom —
Román Pistát hétfőn hajnalban szétrepedt
koponyával, félig beiszapolva, a patacska medré-
ben találták meg s eszméletlen állapotában szál-
litották aggódó szüleihez. A rendőri nyomozat és
helyszíni szemle szerint minden jel oda mutat,
hogy a jobb sorsra érdemes ifju, a társaság előtt
neki iramodva, mikor a hidon át akart menni, irányt
tévesztve, vagy egyensúlyt veszítve, fejével zuhant
alá a patakba. Halálra ijedt jó szülei rögtön or-
vosokat hívtak, kik a koponya hátsó részén tá-
tongó sebet gondosan kimosták, összevarrták, de
az életbenmaradáshoz reményt nem nyujthattak.
Szerencsétlen ifju barátunk, ki maga iránt a leg-
szébb reményeket keltve f. hó 1-én lépett várme-
gyéje szolgálatába, borzasztó kinszenvedés közt
péntekre virradólag kilehelte lelkét. Temetés: teg-
nap d. 5-kor volt. Általános részvét kísérte korai
sirjába. Fájdalomtól lesújtott szülei, kik egyetlen
gyermeküket, szeretetük büszkeségét, vesztették el
benne, fogadják vallásos megadással a sors rende-
lését s keressenek és találjanak könyveddel a
közrésztvében! — A kiadott gyászjelentés így szól:
Román János köz és váltó ügyvéd nyug. kir. já-
rásbíró és neje szül. Liszy Emma, fájdalomtelt
szívvel megrendülve tudatják forrón szeretett fiok-
nak *Román István*, végzett joghallgató, közigazgatási
gyakornoknak folyó hó 17-én, élete 26 ik évében
a halotti szentségek felvétele után agylob követ-
keztében történt gyászos kimúltát. A drága ha-
lott hült teteme f. hó 19-én délután 5 órakor fog
a római kath. egyház szertartása szerint örök nyu-
galomra tételni; az engesztelő szent mise áldo-
at pedig f. hó 21-én délelőtt 9 órakor a helybeli
plébánia templomban az Urnak bemutatni. S. a. Ujhely,
1890. július hó 18. Áldás és béke
lengjen porai felett!

(Városi ügyek.) A f. évi július 14-én tartott
képviselőtestületi közgyűlés tárgysorozata követ-
kező volt: olvastattott az adókezelő jegyzőnek a
községi adó összegéből a múlt 1889. év végéig
bevehetetlenné vált összegek leírása tárgyá-
ban beadott jelentése; a jelentés az ahhoz csa-
tolt kimutatásokkal felülvizsgálat végett a szám-
vevőbizottságnak kiadatott. Olvastattott a honvéd-
állomás parancsnokságának a legénységi konyhá-
ban egy takaréktűzhelynek s a pótraktári helyi-
ségben egy kezelőhelyiségnek létesítése tárgyá-
ban kelt átirata; a kérdéses munkák elkészítése
elrendeltetett. Olvastattott a zsólyomkai kőbányá-

ban kiépített kőbányahelynek felbecsülése és a
megváltás megkísértése iránt felvett jegyzőkönyv;
minthogy Friedrich Antal a kérdéses épületért
350 ftot követel, ez összeg sokalása miatt annak
megvételelől a képviselőtestület elállott. — Abo-
nyi D. Mór s. a. -ujhelyi lakosnak megengedtetett,
hogy a zsólyomkai partszakadásban egy új pincét
ásattasson. — Reichard Gyula községi adó leírása
iránt beadott kérvényére hozott határozat ellen
fellebbezést adván be, az elfogadtatott s a közig-
bizottsághoz felterjesztetni rendeltetett. — Roos
Adolf, zsólyomkai kőbányabérő, a város részére
szállított gyalogjáró-ésszegő-kövek egység árának
felemeléseért folyamodván a város főbírája uta-
sított, hogy a múlt és folyó évre nézve az
állami építészeti hivataltól a köfajtó és kőfara-
gó munka egységárait szerezzze be s egy-
idejűleg megbízottat avval is, hogy a rendezés
alatt álló pusztá utcában egy öl szőlőskei kőből
próbául gyalogjárót készíttessen. — Reinfusz Fé-
lix, jársói prépostsági erdőmester, az erdő üzem-
terv elkészítéséért még hátralékban levő 206 ft
95 krnak kiutalásáért folyamodván, miután az
üzemterv a ministeriumtól még le nem érkezett,
kérelmének helyadható nem volt. — Hercz Ár-
min vállalkozónak az új piaci sátraknak oldalfal-
akkal és ajtókkal leendő ellátása iránt beadott
ajánlata elfogadtatott. — Fábry Károly rk. tanító-
nak fellebbezése a jövő tanévre is megszavaztatott.
— A dörzsöki téren épített új kut átvétele tudomá-
sul vétetett. — Az építés alatt lévő kisded-
óvónál feleslegessé vált ócska kerítésnek és kapunak,
továbbá a régi tizedes mérlegnek és az ó-kaszinó
balkónjának leszedése alkalmával kikerült kövek-
nek árverés útján történt eladása jóváhagyatott.
— Szőlősi Artúrának a Rákóczi-utcai kövezeti
vámház áthelyezése iránt keletkezett, f. évi 208.
számu határozat ellen beadott fellebbezése a tör-
vényhatósági bizottsághoz felterjesztetni határozta-
tott, — és végül a városi orvosnak június havá-
ról beadott közegészségügyi jelentése tudomásul
vétetett.

(Az ujhelyi árveház) építése serényen halad
előre. A falazat készen van, s most tetőzik.

(Óvóiskola.) A városunk barátszeresi részén
emelt kisdedóvó építése közeledik a befejezéshez.

(Ujtják) az ujhelyi parókhiális templom és
torony külsejét. A toronynak karcus és szép for-
májú bádogg fedelzetét olajos festékkel hamuszínűre
mázolták. Ugyanílyen színűre lesz meszelve a
templom és a torony is.

(Nyári mulatság.) A s. a. -ujhelyi gyártelep
munkásai, tisztviselőik közreműködése mellett, f.
évi augusztus hó 10-én, a borsói erdőben igazán
nagy szabásúnak ígérkező nyári mulatságot és nép-
ünnepet rendeznek. A mulatságra a cs. és kir.
66. sz. gyalogezred teljes zenekarát (Ungvárról) és
egy cigányzenekart már szerződtek is. A mu-
latságon és népünnepen megjelenő vendégeket
a »Borsi-átjáró«-ig közlekedő három külön vonat
fogja ki- és beszállítani. Este nagyszerű tűzijáték.
Délután csónakázás, léggömbök felbocsátása, díj-
dobás és különféle társas játékok. A tánc már
délután kezdődik, a mikor a két zenekar felváltva
fog játszani. Táncszünetek alatt a gyártelepi da-
lárd, kísérve katonai zenekar által, énekel. A mu-
latság annyival is inkább megérdemli a nagy kö-
zönség tömeges pártfogását, mert a tiszta jövedelem
egy, a munkások között létesítendő s a magyar
nyelv és magyaros szellem terjesztésére hivatott
»önképző egyesület« első alaptökéjét fogja képezni.
A gyártelepi tisztikar semmi áldozattól és fáradsá-
gtól nem riad vissza, hogy a népünnepe fényét
emelje és a mulatság sikerét biztosítsa. A belépő-
díj 1 ft, családjegye 2 ft lesz. Részletesebben a
falragaszok nyujtanak tájékoztatást.

(Az ujhelyi iparossegédek) ma egy hete a
»Pestvárosi«-hoz címzett vendéglő kerti helyisé-
gében népes értekezletet tartottak, melyen elha-
tározták, hogy »önképző és betegsegélyező egyesületet
alakítanak. A dicséretes mozgalom élén Ádám
Antal könyvkötő, Tinka Kálmán cipész és Klein
Lipót betűszedő segéd állanak. Az alakuló köz-
gyűlést ma délután tartják ugyancsak a »Pestvá-
rosi«-ban.

(Tűz.) Az úgynevezett bányai hegyen egy
borház f. hó 15-én légett. A kárvallott Klein Ger-
zson ujhelyi lakos. A tüzet szándékos gyújtás
okozta, melynek elkövetésével egy elcsapott pász-
tort gyanúsítanak.

(A »Zemplén« fekete táblája.) A Zsólyom-
kán történt szerencsétlenség alkalmából ismételve
figyelmetjüket Ujhely város főbíráját, hogy a pin-
cékhez felvezető út jobb oldalán elrongált karkák
kítározása mulhatatlanul szükséges.

(Eljegyzés.) Sárospatakon *Pavletics György*
kereskedő eljegyezte özv. Matuszka Mihályné ked-
ves leányát *Paulinát*.

(A kir. törvényszékről.) *Hütlén szolgál.* Szabó
Géza, Szabó József nyug. cs. és kir. ezredesnél
szolgált Tályán mint urasági inas és szolgálatdó-
jának távollétét felhasználva folyó évi február 21-én
feltörte az őrzetere bizott szobában lévő szek-
rényeket s körülbelől 4—500 ft értékű ékszer és
60—70 ftnyi készpénz eltulajdonítása után meg-

szökött. Utját Budapest felé vette, a hol az éksze-
reket elzalogosította. Aztán Rozsnyóra tett egy
kis kirándulást és onnan ismét Budapestre tért
vissza. A lopásról értesített fővárosi rendőrség Szabó
Gézát letartóztatta és a s. a. -ujhelyi kir. törvény-
székhez kísértette. A kir. törvényszék folyó hó
16-án tartott végtárgyalása alkalmával ezen lopás
miatt Szabó Gézát három évi fegyházra ítélte. —
Szegény Ádám Ferenczet mindjárt gyanuban vették
Kolcs-Hosszumező lakosai, ha valami eltűnt a ház-
tól, hogy ő lopta el. Pedig isten a tanuja, szokta
mondani Ádám Ferenc, a ki különben foglalkozás
nélkül kóborló cigány, hogy ő olyan ártatlan mint
a ma született bárány. Ártatlansága dacára (?)
már kilenc évet töltött börtönben lopás miatt, s fo-
lyó hó 16-án ismét a kir. törvényszék előtt állott,
azzal vádolva, hogy Vojtko János kolcs-hosszu-
mezei lakos kamaráját feltörte és onnan 30—40
ft értékű ingóságokat ellopott. Tagadta ugyan most
is, hogy bűnös, de a tanuk ellene vallottak és így
ujra a fegyházba kell sétálnia, hogy ott három és
fél évi büntetését elszenvedje.

(Esküvő.) N. Szeretván f. hó 19-én esküdött
örök hűséget *Fuhász Zoltán* kolbászi földbirtokos
Bartoffy Piroška kisasszonynak, *Bartoffy Endre*
nagy szeretvai (Ungm.) földbirtokos kedves és mű-
velt leányának. Esketéskor a házaspárokhoz id.
Szakáll István, n. szeretva ref. lelkész, meghatóan
szép beszédet intézett. Boldogság kísérisje az ifju
házaspárt kolbászi otthonába. (Beüdvöztetett.)

(Az erdő-bényei fürdőben) a szokásos
»Anna-bál« jövő vasárnap azaz augusztus hó 3-án
fog megtartani. Jó ételéről és italokról valamint
pontos kiszolgálásról a fürdő derék bérlője Schwin-
ger Sándor gondoskodik. — Felhívjuk a kedélyes-
nek ígérkező mulatságra az érdeklődők figyelmét.

(Pályázat.) A tarcali vincellér-iskolában a
nyilvános záróvizsgálatok f. év augusztus hó 4., 5.,
és 6-án fognak megtartani, mely alkalommal 6
harmadéves növendék végzi a tanfolyamot, kik
mérsékelt díjazás mellett szakmájukba vágó állást
őhajtanak elfoglalni. E tekintetben tudakozóda-
sokra az intézet igazgatósága készséggel szolgál
felvilágosítással. Ugyancsak a tarcali m. kir. vin-
cellér iskolában a f. év október hó 10-én kezdődő
tanfolyamra 4 saját, 8 fél és 2 államköltséges hely-
elnyerésére pályázat hirdettetik. A pályázati fel-
tétel Tarcalon, Szabó Lajos igazgatónál, meg-
tekinthetők.

(Veszett kutya) vetődött a múlt kedden *M.*
Jesztreb községbe, s öt embert, két felnőttet és
három gyermeket, megmárt. Mielőtt agyonverhet-
ték a dühös ebet összemarakodott több kutyával;
ezért hatóságilag elrendeltetett a Jesztrebten ta-
laltató összes kutyák kiirtása. A szerencsétlenül
járt embereket B. pestre küldik a Pasztör-intézetbe.

(Kedvező alkalom) Illés János hírneves bu-
dapesti sérvkötész és orthopaedia műszerész kör-
utazást tevéen városunkat is meglátogatja és folyó
hó 23 és 24-én a *Magyar király* szállóban ta-
lálható Ajánljuk sérvben szenvedők figyelmébe
e kedvező alkalmat saját érdekükben el nem mu-
lasztani; bővebbet lapunk mai számának hirdetési
rovatában.

(Végtárgyalások.) A jövő héten következő
bűnügyek kerülnek végtárgyalásra a kir. törvény-
széknél *július 21-én*: hivatalos hatalommal való vi-
szoalésával vádolt Pap János bűnügye; *július 23-án*:
lopás büntetével vádolt Lengyel Márton bűnügye;
július 24-én: ingódolog rongálásának vétségével
vádolt Szabó Gábor bűnügye; súlyos testi sértés
büntetével vádolt Andrassy Dániel bűnügye és
gondatlanságból okozott emberölés vétségével vá-
dolt Csehy Péter bűnügye.

TANÜGY.

A kegyes-tanítórendiek Zemplénvár- megyében.

XXI.

Hudra János k. r. tanártól.

Ezen új »Ratio educationis« keretében is a
latinnyelv foglalja el az első helyet; mint segédei
szerepelnek a magyar és németnyelv; rangban te-
hát a magyar nyelv már előbbre haladt; de azon
jogát kivívni, hogy mind a 6 osztályban mint ren-
des tantárgy magyar előadási nyelven taníttassék,
nem sikerült. A magyar nyelvian nem található a
tanításra kijelölt tankönyvek között. A felsőbb is-
kolákban: a liceumok és akadémiakon köteles
tantárgy volt azokra nézve, kik közhivatalba akar-
tak lépni.

A rendszertől tehát nem sokat lehetett várni
a magyar nyelv ápolását illetőleg; s ha mégis tört-
ént valami: az a nekibuzdult nyelvemelő társa-
ságok, egyes lángkeblű írók és lelkes tanárok műve
volt inkább, mind a rendszeré.

Sohase döngötték ezt a korhadt rendszert a
magyar nyelv érdekében merészebben, mint *Jelső-
büki Nagy Pál* az 1807-iki országgyűlésen. Ra-
gyogó ékesszólása elragadta hallgatóit. Az a ma-
gasztos elv, hogy a nemzetiség fontosabb az al-
kotmánynál is, mert az elveszett alkotmány visz-
sza lehet szerezni, de a nemzetiséggel elhal a nem-
zet is, tüzet gyújtott még a jégheg keblekben

is. Az 1811-ik országgyűlésen is élénk viták folytak a *magyar nyelv* érdekében. Ezután az országgyűlések lassanként elnémultak; eddig sem igen szolgáltak másra, minthogy a folytonosan szerencsétlenül viselt francia háborúra a szükséges katonajutalékokat, adókat, szubszidiumokat megszárazzák; minden más tárgy csak mellékes szerepet játszott, az udvar által szállagnak tekintett, mondhatni kénytelenségből türegett. Ha mégis a jó indulatnak némi halvány sugarai mutatkoznak felülről, azok is többnyire a jövőre utáltak, ha t. i. a francia háborúk belesznek fejezve. Ezek befejezésével általános álmoság vett erőt a népeken; nemzetünk is apátiába volt süllyedve 1815-ig. A sok akadály mellett maga a rendtartásadalom is utjában állott saját érdekeinek, s elég különös, hogy 1826-ban p. o. *Zemplén*vm. közgyűlésén még mindig a felett disputálnak: vajjon a *latin* vagy a *magyar nyelv* legyen-e a közélet nyelve?

De valamint a fejlődő természet tavaszkor misem tarthatja többé vissza előhaladásában: úgy a *magyar nyelv* kérdése az iskolában épp úgy mint a közéletben utat tör magának, s már 1819/20-ban a magyar nyelv és irodalom rendes tantárgy lesz, *Verseghy* nyelvtana alapján tanított heti 2 órában, de az előadás még mindig latin. A magyar nyelvet az 1832—36-ik országgyűlés közéletünk igen sok ágában felszabadítja nyomasztó bilincsei alól. Végre az 1843—44-iki országgyűlésen a nagy többség kívánságára végzésül kimondják, hogy a rendek tábláján mindenki *magyarul* köteles szólni.¹⁾ Ezen 1843—34-iki országgyűlés adta vissza a nemzetnek azon jogát, hogy végre használhatta saját nyelvét nemcsak a magánéletben, hanem a hivatalos világban is; diplomáciai nyelvű lett akkor, midőn Európának többi művelt nemzetei már legalább 200 év óta élvezték édes anyanyelvüknek kellemes csengését; simithatták, művelhették tetszésük szerint, míg mi nemzeti dinasztia hiányában kedvet vagy jó példát senkitől sem kaphattunk; sőt szárnyaink meglevén bénítva, az ős latin nyelv kivénült morzsáin elcsúsztunk. Az 1837/8 tanévben első ízben szólal meg a magyar nyelv az iskola falai között, a mennyiben a szent gyakorlatokon eddig kizárólagosan latinnyelven tartott sz. beszédek, valamint az évvégi nyilvános vizsgálatokon elmondott záróbeszédek és szónoklatok csak *magyar nyelven* tartattak. Az 1844 évi jun. 20-án 10433. sz. a. kelt kegyelmes udvari rendelettel, — azon évi 27215. sz. a. k. helytótanácsi intézkedés szerint, tannelvéül az ország határain belül a *latin* helyett a *magyar* hozatott be; kivéve a *syntaxis* ornat rhetorikát, poezist és mythológiát, melyekre nézve egy ideig a latin nyelv fontartatott.

Igy állott a nyelvi kérdés az egész hazában. Magán kérdést az iskoláknál csak akkor csináltak belőle, midőn a szabadságharc elnyomása után oktatásügyünk teljesen a német befolyás alá került. Politikai bukásunk, az osztrák kormány nem éppen jó indulatú intézkedéséből kifolyólag, maga után vonta a nemzet szupremáciájának elvesztését is. Csak egy népnek tartottak bennünket is a többi között azon díszes mozaik keretben, melyet szép Magyarországnak nevezünk; a tót, szerb, román, szász stb. velünk egyenlő rangú lett, s beilleszkedett kényelmesen új otthonába; sőt nagyobb úrrá vált, mert felülről is dédelgették őket. Ekkor jött szóba minden egyes gimnáziumnak nyelvi kérdése is. A biztosított nemzetiségi egyenjoguságnál fogva oktatási nyelvül a helybeli tanári kar a *magyar*on kívül mást nem választhatott, s ez által hazafias munkát végzett; s az elnyomatás napjaiban legalább akadály nélkül csepegtethették a gyenge ifjuság szívébe a magyar hazának épp úgy, mint a magyar nyelvnek szeretetét. 1859 után világosodni kezd; 67-ben pedig, a legújabb kiegyezés alapján, urává lesz a nemzet önnönmagának s bőcs belátása szerint intézheti továbbra is közoktatásügyünknek teljes menetét.

Mint nem köteles nyelv 1827-től fogva szerepel a francia is; részint idegen bejáró egyének vezették, részint a rendes tanárok között találkoztak valaki, ki az ifjuság tudomány szomját e nemben is kielégíté. Ezen időben a *német nyelv* iránt való buzgalom már nagyon lelohadt, kitűnik abból, hogy *Brandner* Lipót tanárnak kiváló érdemeit tulajdonítják, hogy egyeseket, különösen a ház konviktorait, 2 éven keresztül oktatta a német nyelvre.

Sivulsky halála után (1813 jan. 20.) *Subányi* György egy évig, *Nequassil* Mátyás 2, *Sümegh* Márton 4, *Presburger* Ferenc 3 évig állottak az intézet élén, kiknek kormányzata alatt intézetünk hajója csendesen evezgetett a kijelölt irányban. Ezek után egy negyed századon át ismét jelentékenyen emelkedik az intézet hírneve; ná különösen azon kitűnő férfiaknak érdeme, kiket a rendkormány bölcs tapintata a kormányzattal megbízott. Ide járult, hogy az illetők a közjóra irányított működő körökben nemcsak fényes tehetsé-

¹⁾ A kegyes-tanítórind főnöke: *Grosser* János egy 1843-ban kibocsátott rendfőnöki iratában kívánja, hogy a tanárok a *magyar nyelv és irodalom* tanítására nagy gondot fordítsanak; de emellett a latinnyelvet se hanyagolják el. Intézetünkben mind a kettőt gondosan tanítsák, *főszül azonban a magyar nyelvre fektessenek.*

geiket kifejhették, de kellő idővel is rendelkeztek mindazt érvényesíteni, mit a tanítás és nevelés érdekében szükségesnek vagy hasznosnak itéltek. Ezek közé tartozott: *Tamáty* József, ki 12 esztendőig (1823—1834) *Nagy Péter* 9 (1835—1843), *Hutter* Antal, ki 5 évig (1844—1848) volt gimnáziumunk igazgatója. Ezen időközben az ifjuság létszáma a hat osztályban majdnem mindig megközelíté a 300 at; sőt többször túlozta is. 1847/8-ban is 312-öt számlált.

Az ujhelyi kegyes-tanítórindház tanári személyzete

— Folytatás. —

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Augusztini Antal, lelk. Katona Dénes, lelk. Lechner Imre, Steiger József, Szendy János, II. elem. t. ig. Milkovits István. Mondschein Ernő papn.

186^{3/4}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Augusztini Antal, lelk. Katona Dénes, lelk. Steiger József, Lechner Imre, beteg. Szendy János, II. el. t. és ig. Kovács Rézmán, beteges. Milkovics István. Zámbo János. Gáspár Károly, papn.

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Augusztini Antal, lelk. Katona Dénes, lelk. Steiger József, Szendy János, II. elem. t. Milkovits István, Hegyi Manó. Ulár Pál, papn.

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Katona Dénes, ass. Augusztini Antal, lelk. Wertler Mátyás, II. elem. t. Steiger József, Milkovits István. Domokos Jenő, papn. Bertalan Alajos, papn.

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, lelk. Wertler Mátyás, II. elem. t. Steiger József, Zámbo János. Bertalan Alajos, papn. Pap János, papn.

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, Wertler Mátyás, II. elem. t. Steiger József, Pap János, papn. Czverg József, papn. Müllner Pál, papn.

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, lelk. Teremi László. Wertler Mátyás, II. elem. t. Tóth Pál, Müllner Pál, papn. Kecsenovics Pál, papn. Balogh Alajos, papn. Máday János, világi. Mathiai Károly, világi. Spitzó Lajos, világi.

186^{1/2}. Koretz Lőrinc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, lelk. Teremi László. Wertler Mátyás, III. elem. t. Tóth Pál, Müllner Pál, papn. Kecsenovics Pál, papn. Balogh Alajos, papn. Máday János, világi. Mathiai Károly, világi. Spitzó Lajos, világi.

186^{1/2}. Gyalokay Ferenc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, lelk. Teremi László. Wertler Mátyás, II. elem. t. Tóth Pál, Kecsenovics Pál, Balogh Alajos, papn. Takács József, papn. Brezanóczy Béla, világi. Medvigh János, világi. Spitzó Lajos, világi.

187^{1/2}. Gyalokay Ferenc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, lelk. Ruff József, lelk. Teremi László. Groszmann Alajos, II. elem. t. Tóth Pál, Kecsenovics Pál, Takács József, papn. Csintalan Pál, papn. Brezanóczy Béla, világi. Medvigh János, vil. Spitzó Lajos, vil. Majorosy Gyula, vil. rajzt. Mahulik Jakab, vil. énekt.

187^{1/2}. Gyalokay Ferenc, hf. és ig. Katona Dénes, lelk. Augusztini Antal, lelk. Ruff József, lelk. Teremi László. Groszmann Alajos, II. el. t. Gyöngyösy István, Kecsenovics Pál, Csintalan Pál, papn. Lajszky Lajos, papn. Spitzó Lajos, világi. Brezanóczy Béla, vil. Medvigh János, vil. Majorosy Gyula vil. Vandruska Antal, vil. Mahulik Jakab vil.

— Folyt. köv. —

CSARNOK.

Pagát-ultimó.

— Földi történet. —

A *Zemplén* számára írta: Szini Péter.

Baj bizony az, midőn a házino, kivált még ha hozzá három hónapos menyecske, eped, sóhaj, unatkozik. Felfordul a háznál minden s nincsen rend még az ebédelésben sem. A nő tekintete örökös szemrehányás; beszédes ajaka hallgatag, csukott, mint a kövesült kagyló. Mint a hazajáró lélek, szótlanul, keservet szinlelve foglal helyet az ebédlő asztalnál, s a viláért sem kínál a kedves férjét.

Igy tapasztalta ezt *Vadas Gábor* földbirtokos ur, ki deresedett fejvel s a hatvanöt felé billenő derékkalet vette feleségül *Aesculap* egyik keresett utódának bájos leányát.

A máskor oly szende nőcske most nem galambszívű szeretettel, hanem a vércsehez hasonló pillantásokkal tekintett reá. Nem ügyelt fel a konyhában, hogy férj-uram kedvelt eledelait találja az asztalra. Boszus volt szerfelett. Igyekezett menekülni a szobából, mielőtt bevégezték ebédelésüket, pedig máskor a jó *Vadas Gábor* ur hogy megijult, midőn a kedves »kicsike« odault mellé a ruganyos pamlagra s tömött, vérdus karjaival magához bilincselte a deres fejét.

Pár napig tartott ez a szokatlan multság. *Vadas* ur nem sokat hederített a szép asszony durcáskodására. Hadd tombolja ki magát s majd a régihez tér vissza! — gondola el s nagy tájékpipáját megtömvé, rágyújtott és bodoran szálló füstökkel üzte el unalmát.

Hja! Nem ismerte a jó öreg ur alaposan a női szívet. Azt hitte: kulccsal bir annak rejtekéhez, pedig hát a női szív gerjedelmeit kitanulni kevés egy ember élet.

Nem lett bizony a kis menyecske engedékenyebb, sőt az a vércseforma tekintet mind élesebbé lett. Nem szólt, de szemeiből olvashatta *Gábor* ur, hogy a helyzet mikéntjével nincs megelégedve.

Végre is *Vadas*nak kellett megtörnie ez át-kozott csendet.

Egyik napon, midőn épen tejes puliszka lett elébe táalva, elhagyta flegmája az öreg urat. Boszusan dobla le nagy tájékpipáját s midőn leült az asztalhoz, szemöldökéit feltolta homlokára.

— Kedves Arankám!... Ezt én nem értem! — szólalt meg.

— Mit?
— Ezt a dolgot?.. Hát mi ez? — mutatott az asztalon levő fehér-sárga evedelemre.
— Hát nem ismeri?.. Tejes puliszka!
— Nem ismerem, a manóba!.. Azt nem vagyok képes felfogni, hogy miért kell engem épen ily eledellel traktálni?
— Nem akarom, hogy idővel szemrehányást tegyen vagyona pusztulása miatt. Kapargatnunk kell férjcském!.. Maga nagyon ragaszkodik a pénzhez, hát nem akarom kedvét szegni. A mé-szárosnál felmondtam a hitelt. Most csak egyszer eszünk hust hetenkint! Különbén a puliszka is tápláló eledel. Tudja, férjcském, a tejben sok a fehérnye!

— Ejh, vigye a... megmondom mi! — tört ki *Vadas* ur haragja. — A saját kényelmért nem sajnálom én a pénzt. Ilyen bőjtös eledel-kelekhez meg épen nem vagyok szokva!.. Hanem, úgy veszem észre, kedvesem, hogy magácska keresve-keresi az okot boszantásomra!

— Hát maga nem boszant engem?.. Emlé-kezzék csak vissza: mit ígért, midőn jegyesem voltam?.. Minden vágyam, minden óhajtam, teljesíteni fogadta!.. Ah értem!.. Ugy fogják meg a madarat, a mint tudják, s úgy koppasztják, a hogy tudják!
— De kedvesem! Én nem értem!..

— Hogyan is értené?... Fogalma sincs magának azon követelményekről, melyekre a modern kor haladása érdekében szüksége van egy nőnek. Maga csak a baromistáló vizsgálásával áldozik luxusának, pedig hát ennél magasabb ér-dekek is vannak ám!

— Hehehe! Nem is gondoltam, hogy ily tu-tudós lenne az én kicsikém! — nevetett fel *Gábor* ur, bár e nevetés nem tetszett szivből faka-dottnak.

— Látja, maga mindig gunyolódik! — mondta sirámos hangon a kis menyecske és büvölő szemével gyújtó villámot lövelt vén férje felé. — Maga az én igényeimet tudákos észjárás-ból fakadt dolognak tarja. Ah, *Bisay* nem így bánik a nejevel!

— *Bisay*?... Az a goromba, faragatlan ember?..

— Az hát!.. Fürdőre viszi most is!.. *Maga* ezt nem tenné meg; sajnálná azt a kevés-költséget!

— Én? Ugyan ne beszélj! Hiszen egy szó-val sem emlitted még eddigel!.. *Bisay*!... Hát ki ő!.. Most is adósom ezeröttszáz forinttal!.. Velem akarna ujjat huzni?

— Ugy ám!.. Tegnap is gunyos hangon mondta a felesége, hogy maga nem is menne fürdőre, mert maga telhetetlen pap-zsák!

— Ejnye azt a...! No, hagyd el, kérlek, mert kifordulok a türelmemből!.. Mondjad csak: hova szándékoznak azok?

— Ugy értesültem, hogy *Bárfára* mennek.

— Hát csak menjenek. Mi azért is *Tátra-türedre* megyünk. Készülj hozzá az utazashoz. Holnap indulunk!

— Milyen jó férjem van nekem! — enyel-gett a szép menyecske, kis kacsoival gyengéden cirógatva az erősen bebarázdált arcot.

— No, no!.. Torkomra ne üsd a pipámat, aranyos!.. Megállj, hadd teszem le! Ártani fog a füst!

— Óh dehogy!.. Csak szivja, édes!.. Hát megyünk, ugy-e?

— Megyünk hát!

— Hadd ölje a méreg *Bizay*net.

— Hadd hát!

Tapsolt, örvendett a kedves. Odajált az álló tükör elé, úgy gyönyörködött a szilfid természetben, szép metszésű ajakában, fodrosan leomló kökény-hajában és a hóraceppent vérhez hasonló piros-ságu telt arcában.

Estve már hus került az asztalra. Megélén-kült a ház ismét. Dalolt, mosolygott a kicsike. Örömtől duzzadó keble sovárgott vágyainak közeli teljesülésétől hullámozott.

Vadas ur mindezt a saját engedékenységének tulajdonítá. Arról persze nem tudhatott, hogy a szobaleány, kevéssel a vacsora után, levelet vitt titkos helyre, mely levélre ez volt írva:

»Az utazás változást szenvedett annyiban, hogy nem *Bárfára*, hanem *Tátrafüredre* megyünk *Reménylem*, ez nem lesz gátló akadály!«

—

Ritkán lehet gyarló földi embernek alkalma annyi szép asszonyt látni együtt, mint ez évadban volt *Tátrafüreden*.

A parkokban, étkezőtermekben, az erdő suttogó lombjai alatt, a buzogó forrásoknál s a sétahelyek padján szebbnél-szebb, kacérabbnál-kacérabb szemnek gyújtó tekintete lövelte a fény-sugarat.

Hanem *Vadas* ur kicsikéje felülmulta mindeniket ragyogó szépségben. Varázsló tekintetétől bolondulásig voltak a sétatér porondján szemüve-gelő uracsok, kik léha öntetszelgéssel ellenállha-tatlanoknak képelték magukat.

Ostrom alá is fogták a vendégkönyvet. Az érdeklődés kíváncsiságával igyekeztek megtudni a bájos nő nevét.

Vadas Gábor és neje Fürtösi Aranka, Bogláról. Ez volt beírva a vendégkönyvbe.

— Hogyan? Hát az a vén ember volna a férje? — kiáltott fel egyik uracs. — Itt nem lesz nehéz a hódítás!...

Hanem vakot vetett a kocka. A léha uracsoknak tapasztalni kellett, hogy az a vén férj Árgusz szemekkel ügyel kicsikéjére és csak a jó ismerős hadnagynak, — ki tegnap érkezett, — enged meg, hogy a park sétaterén szórakoztassa.

Gábor ur meglehetősen unta magát előbb. Nem talált szórakozást az egybeolvadó magas hegyek látásán. Csupán csak neje iránt érzett hő szerelme tartotta vissza, hogy már más napon meg nem szökött Füredről.

Hanem később összeverődött egy tarokk-pánia. A hadnagy szívesége folytán Vadas ur be lett mutatva nekik s azok örömmel fogadták társul a gazdag ember hirében álló Gábor urat.

— Derék lesz! — kiáltott fel egyik podagrás ur — Legalább négyen játszunk. Az osztó pihen, hanem részt vesz a nyereségben és veszteségben.

— Helyes! — zugta rá a többi. Bor került az asztalra s vigan suhant a kártya ujjai között. Gábor ur, ki különben is szenvedélyes tarokkos volt, úgy belemerült a játékba, hogy feledett mindent, feleséget, pénzt, édes otthonát.

— Kedves bácsi, sugta fülébe a hadnagy, neje felette unatkozik.

— Ugyan kérem, legyen olyan jó, szórakoztassa! Épen most mond'am ki egy pagát-ultimót Ezt meg kell nyernem, hehehe!

Hévvél folyt a játék. Tíz tarokkja volt Gábor urnak s vigyázni kellett a pagátra. Ellenfelei ügyes játékosok voltak, kik elfogni igyekeztek a pagátot.

— Hehehe! Nem sikerül! — nevetett Gábor ur. — Itt a színem ni!

Kidobta a cour királyt. A podagrás ur mosolygott. Már ő tarokkot szorított markában.

Mikor Gábor bácsi meghívta a pagátot, kitörő kacajjal ütötte agyon a kettős tarokkal.

Gábor ur haját tépte bosszúságában s veszteségére épen egy pohár bort akart leönteni, midőn a pincés levelet nyújtott át neki.

— Mi a menyörgős menykő ez? — rivalt rá a vén ember.

— Nem tudom kérem!... A hadnagy ur adta át, hogy nagyságodnak kézbesitem.

Gábor ur felbontá a levélkét s abból ezt olvasá.

„Öregem!
Régóta epedett szívem a hadnagy után s most végre elhatároztam magamat. Megyek veled a nagy világba. Pénztáradból kölcsönvettem ötezer forintot. Majd visszaküldöm Amerikából. Isten veled! Egészségedre kívánom a pagát-ultimót.
Aranka!”

Vadas ur nem csinált botrányt a dologból. Összepakolt s még azon nap elhagyta Tátra-Füredet.

Füredzése ötezerszázhetvennyolc forintba, egy feleségbe s egy elbukott pagát-ultimóba került.

Annyi igaz, hogy nem is megy ő többé füredbe.

HUMOR.

Vadász-mondás

— Szegény kopóm! A rendkívüli gyorsaság lett oka kimúlásának. A multkor mellettem áll — én lövök egy fűrjre — ő neki iramodik s elébe vág a sréteknek éppen a fűrj előtt, úgy hogy mausztód találtam. — Becsültemre! (E.)

Katédrai bölcseségek

A lengyel zsidók a bundás állatokhoz tartoznak.

Kirántá kardját, s ellentelét löötte.

A perzsák Marathonnál ijedésekben „Jézus, Mária, Szent-József-et kiáltva, a tengerbe ugáltak.

Varus volt az egyetlen római hadvezér, kinek sikerült a németektől legyőzethi.

Stuart Mária lefejeztetése után Erzsébet a parlamentben — egyik kezében zsebkendővel, másikban könyveivel — jelent meg.

Nok ámol!

K. S.-nak szokása, ha társaságban jó hangulattal énekel valaki, e szavakat: „nok ámol” minden jó nótát háromszor is újrátadni. Minap a templomban vetődik s mise közben a szépen énekel „Praefatio” után elkialtja:

— Nok ámol!
Persze kidobták.

Fontos ok.

Urnő: Ugyan Anna, muszaj magának mindég kacagni?

Szobaleány: Hogyne, kezét csókolom, hiszen az új fogaim sok pénzemben vannak énnekem!

GONDOLATOK.

A gyanu olyan, mint a házörző kavasz; akit futni lát, utána szalad és lehuzza.

A harc közepén már gyönyörűség terem, — de odáig rosz az ut.

„A Hét”-ből.

Két nagy tudomány van a világon, a mivel messze lehet utazni; az egyik tudomány: nem hallani, a másik: nem felelni.

Könnyü kiengesztelni egy asszonyt, aki haragszik, aki pöröl, aki sir, aki dul-ful, ront-bont, körmöl és pofoz; de hogyan lehet kiengesztelni egy asszonyt, aki hallgat?

Aki a világban nem találja helyét, meneküljön a saját szívébe: ott a menedék.

Jókai.

Könnyü sebet ejteni, nehéz meggyógyítani.

Ha a magyar kenyeret eszed, becsüld meg a magyart!

Szája veri meg az asszonyt.

Két beteget nem szeret az ágy: részeg beteget és haragjában beteget.

A békét óhajtó embernek süketnek, némának, vaknak kell lennie.

(Régi magyar közmondások.)

HIVATALOS RÉSZ.

12094 szám. Zemplénvármegye alispánjától.

Ezen ministeri intézvényt lehető széles körben leendő közhírré tétel céljából tek. főszolgabíró urnak kiadom.

S. a. Ujhely, 1890. július 11.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

M. kir. Pénzügyministertől 1650/P. M. 1890. Körrrendelet. Valamennyi megyei törvényhatóság-nak Bihar és Hajdu megyék kivételével. Tudomásomra jutott; hogy egyes üzerek a közönség tájékoztatására vissza élve az 1882. évi január hó 1-ről keltezett egy (1) oszt. ért. forintról szóló régi államjegyeket csekély áron össze vásárolják.

A közönség illetlen károsításának meggátálása céljából felhívom a t. törvényhatóságot, miszerint a területén levő községek és városokban, az ott szokásos módon haladéktalanul közhírré tenni sziveskedjék, hogy az 1882. évi január hó 1-ről keltezett 1 oszt. ért. forintról szóló régi államjegyek a budapesti m. kir. központi állampénztárnál 1892. évi június hó 30-ig úgy fizetéképen mint az ujabban kibocsátott 1 ftos államjegyekkel való kicserélés végett teljes értékükben elfogadhatnak.

Az 1 ftos régi államjegyek illet én kicserélése a jelzett határnapiig vagyis 1892. évi június hó 30-ig a Budapesti Közlöny folyó évi június hó 29-én megjelent 148 számában közzétett hirdetmény értelmében a pénzügyigazgatóságok székhelyén levő m. kir. adóhivatalok közvetítése útján is eszközölhető. Budapest 1890. évi július hó 5. Wekerle.

12495. Zemplénvármegye alispánjától.

Közlés végett kiadom.

S. a. Ujhely, 1890. jul. 18.

Matolai Etele, alispán.

346a. 1890 sz.

Hirdetmény.

A nm. kereskedelemügyi m. kir. minister ur öxellenciája az 1890. évi június hó 27 én kelt 33573/I. számú rendeletével budapest—kassa—duklaí államut 180—183. kilométer szakaszán elkorhad korrát, oszlopok és kerékvetők helyreállítását 1358 ft 51 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentmiltett munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1890. évi július hó 23-ik napjának d. e. 10 órájára a borsodvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zártajánlnti versenytárgyalás hirdtetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezendő költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kizűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Miskolczon, 1890. évi július hó 6.

11,396. sz./890. Zemplénvármegye alispánjától.

10 főszolgabíróknak.

A nagyméltóságú magyar királyi belügyministeriumnak a népszámlálásra vonatkozó 37,464/I. szám alatt kelt rendeletét megfelelő intézkedés végett: továbbá az országos statisztikai hivatalnak ugyanezen tárgyban 5003. szám alatt kelt köriratát másolatban oly felhívással adom ki tekintetes főszolgabíró urnak, hogy a mellékelt kimutatásokat a körirat értelmében kitölteni s legkésőbb folyó évi október hó 1-éig okvetlen bemutatni ne terheltezzék.

S. a. Ujhely, 1890. július hó 2 án.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

Magyar kir. belügyminister. 37,464/I—1. sz. Körrrendelet. — Az 1890. évi IX. t. c. alapján a jövő év első napjaiban foganatosítandó népszámlálás alkalmából már ez időszert is egy sürgős intézkedés szüksége jelentkezik. Ez a házak számozása, mely az egész számlálásnak egyik legfontosabb alapját képezendi, amennyiben az előzőleg kimutatandó házzám fog ellenőrző anyagul szolgálni arra, hogy a számlálásnál magánál semmiféle épület s annak lakója ki nem hagyatott. — Ennél-ogva a m. kir. kereskedelmi minister úr megke-rezésére ezennel elrendelem, hogy a házzámkozás az ország összes városaiban és községeiben kiegé-sztessék; ahol pedig netalán nem léteznek, szigoruan és pontosan végrehajtsák. E számozás kiterjesztendő minden egyes pusztára, telepre, csárdára, erdőlakra stb., szóval minden névennevezendő oly épületre, melyben emberek laknak. Pusztán, gazdasági, gyári vagy ipari különálló épületek, melyek emberi lakul nem szolgálnak, külön házzám-mal nem látandók el, vagy legfeljebb az illető lakház házzámának törtjeivel jelölendők meg. — Az országszerte végrehajtott számozásról a törvényhatóságok járasonkint és ezen belül községenkint kimutatást tartoznak készíteni, melyben nemcsak minden az illető községhez tartozó pusztá, telep vagy egyéb házcsoport, de magában álló egyes ház is megfelelő házzámára alatt felsorolandó. — Kivánatos, hogy a házzámkozás legkésőbb a folyó év október havának végeig az ország valamennyi községében foganatosítva legyen és hogy az akkor még teljesen be nem fejezett, de télen át netalán szintén lakásul szolgálható új házak is számot nyerjenek. — A házzámkozásról szóló kimutatások városokról (kültekeikkel együtt) külön, vármegyékben pedig járasonkint összekötve, folyó évi november hó közepéig közvetlenül az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz küldendők be, mely hivatal a kereskedelemügyi minister úr részéről az összes népszámlálási munkálatok közvetlen vezetésével lön megbizva. Ugyancsak közvetlenül a nevezett hivatalhoz intézendők mindazon megkeresések is, melyek a szóbanforgó házzámkozás miveletek alkalmából netán szükségelt útbaigazításokra vagy felvilágosításokra vonatkoznak. — Végül, midőn kijelentem, hogy a jelen rendelet határozmányainak pontos és lelkiismeretes végrehajtását a törvényhatóságnak felelősséggel járó kötelességéve teszem, egyszersmind felhívom a törvényhatóságot, hogy a fennebb jelzett kimutatásnak a statisztikai hivatalhoz történő felterjesztése felől annak idején hozzam is jelentést tegyen. — Budapest, 1890. évi június hó 10 én. A minister helyett: Ribáry s. k., ministeri tanácsos.

5003/890. szám. Orsz. m. kir. statisztikai hivataltól. Körirat valamennyi városi és megyei törvényhatóságnak. A nagyméltóságú belügyminister urnak f. évi június hó 10-én 37,404. sz. a. kelt körrrendeletével utasította a törvényhatóságokat, hogy a községekben és városokban a házzámózást kiegészítsék, s ahol házzámkozás még esetleg nem volna, azt szigoruan, pontosan végrehajtsák. — Több törvényhatóság részéről kérdés intéztetvén hozzam, hogy a házzámkozás eredményéről készitendő kimutatás, mely a nevezett belügyministeri rendelet értelmében az orsz. m. kir. statisztikai hivatalhoz folyó évi október hó végeig okvetlen beküldendő; miképen szerkesztessék: egyöntetűség kedvéért a kimutatáshoz szükséges mintát a kellő számú példányban a tekintetes törvényhatóságnak ezennel megküldöm. Minden egyes törvényhatósági joggal vagy rendezett tanácsossal bíró városról, továbbá minden egyes járásról külön kimutatás szerkesztendő. A járási kimutatásban az egyes (önálló) községek folyószámmal ellátva sorolandók fel. Közvetlenül a község után, de folyószám nélkül, kimutatandók a községhez (városhoz) tartozó puszták, telepek, majorkok, tanyák, csárdák, erdőzlakok s egyéb az emberi tartózkodásra szolgáló bármilyen néven nevezett lakhelyek. A következő rovatban a felsorolt lakhelyek jellege tüntetendő fel, t. i., hogy kis- vagy nagyközség-e, pusztá-e, telep-e stb. — Az emberi lakásra szolgáló épületek három rovatban mutatandók ki, az elsőbe a külön számozással bíró lakházak vezetendők be, a másodikba ezeknek lakcélokra szolgáló melléképületei, melyek nincsenek külön megszámozva, a harmadik rovatba pedig a kettőnek összege, vagyis az emberi lakásra szolgáló épületek összes száma. Végre a jegyzet rovatba az esetleges megjegyzések irandók be. A mondottakat még vilá-

Hirdetmény.

Tokaj város képviselőtestületének f. évi július hó 10-ik napján tartott közgyűlésében 57. szám alatt hozott határozat folytán a város főutcájának a közlekedési hídától a „fekete sas” korcsma előtt kezdődő „makadam” utig 158 méter hosszban válatat utjáni kiburkolása elrendelendő:

A. 1900 □ méter burkolat felszedése, a felszedett kőnek a megjelelt helyekre leendő kiszálltatása, sárga föld s homok beszerzése s szálltatása, szóval a burkolandó területnek a terv szerint leendő előkészítésére 1136 ft.

B. Kőanyag beszerzése s szálltatására, valamint a burkolatnak a tervnek megfelelő elkészítésére 1678 ft. 40 kr. előirányzati összeg erejéig zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

Minek következtében mindazok, kik e válatatot és pedig akár az A. és B. csoportnak megfelelőleg külön-külön, akár együttesen elnyerni óhajtják, felhivatnak, miszerint szabályszerű bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat az A. csoportra 110 ft., — a B. csoportra 170 ft. bánatpénz csatolása mellett „zárt ajánlat a tokoji burkolásra” czim alatt Tokaj város előljáróságához folyó évi július hó 31-ik napjáig terjesszék be. Később beadott ajánlatok elfogadtatni nem fognak.

A burkolati tervezet, költségvetés s a részletes válati feltételek Tokaj város jegyzői irodájában megtekinthetők.

Tokaj, 1890. július hó 17-én.

Ranner Ignácz,
főbíró.

Bérbeadó

Magyar-Izsépen egy 84 osztályozott holdas birtok belsőséggel és lakással. Vasuti állomás 10 pernyi távolságra. — Értekezhetni **Isépy Géza** urnál **Magyar-Izsépen.**

Az „Eperjesi Népbank” kályhagyára, mely a legújabb időben Eperjesen épült s a külföldi gyárak mintájára a mai kor igényeinek megfelelőleg tetemes költséggel rendeztetett be, azon kellemes helyzetben van, hogy az első rangú külföldi gyárak módja és mintái szerint készített hazai gyártmányaival a fokozottabb igényeknek is, még pedig a külföldiekénél jutányosabb árakon, megfelelni képes.

Miért is igen jó minőségű és izlételjes kivitelű

cserép kályháinak

nagyobb választékát és készletét, felállítással, vagy anélkül a t. cz. közönségnek távolabb fekvő vidékekre is, megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők, az árjegyzékek kaphatók és a megrendelések tehetők **S. a.-Ujhelyben**

Behyna testvérek

czégnél, vagy Eperjesen a tulajdonos „Eperjesi Népbank”-nál.

Sirkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Foutczán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
GRANIT, SZIANIT
és homokkő sirkövet.

Tisztelettel
BURGER ADOLF
vállalkozó.

Sürgőnyczim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS”

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, felkötött szénsavtartalma kiváló hatásonk bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, ahol a szabadszénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a felkötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azokat a kiváló előnyét is, hogy a helyi szabadszénsavtartalom an erősebb ásványvizek, mint a **selter-gleichenbergi tődőbajokban**, különösen **tüdővérzéselnél** ár nem alkalmazható, a Margit-forrás it is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbeteg**ek klimatikus gyógyintézetében, különösen a **létog-totta b Göbersdorft** ban a Margit-víz ot lo ossá vál. — Orvosi tekintélynek Budapest: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navrátil, Dr. Poór, Dr. Kéty, Dr. Barfás; Bécsben: Dr. Bamberger, Dr. Duschek,** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a légző-, emésztő- és húgyszervek általános hurutos lántalmáinál.

Mint ivóvíz

práservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb Trieszt-, Fume- és hazánkban a **KOLERA** megbetegedés ellen

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár **ÉDESKUTY L.**

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereske ében és vendéglőben.

Kedvező alkalom!

Teljesen megfelelő sérvkötő elkészítéséhez okvetlen szükséges a sérv baj **megvizsgálása** és annak mértékvétele.

E célból **Illés János budapesti sérvkötész orthopaediai műszerész** körutazást tesz és a nagyérdemű közönség kényelmére e városban folyó 23 és 24-én a **Magyar király** szállodában délelőtt 11—3 óráig látogatásokat fogad, hol dus választékban a legújabb szerkezetű sérvkötők, suspenzorok, egyenestartók, has és köldöksévkötők, és a többi e szakba vágó műszerekből **mintagyűjteménye** megtekintésre szolgál.

Nagy választék Gummi! valódi francia (különleges-ségeben (óvszerok) eredeti párisi gyártmány.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. törv. széknek 7752/90. számú végzésével Horák S. kassai cég felperes részére Maliczky Lajos alperes ellen 332 ft 94 kr. s jár. erejéig elrendelt kiell. végrehajtás folytán nevezett alperestől S.-a.-Ujhelyben 1889. évi nov. hó 5-én lefoglalt s 392 ft 50 kr-ra becsült ingóságokra a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírószág 2916/90. sz. kiküldött végzése folytán az árverés elrendelendő, annak a helyszínén, vagyis S.-a.-Ujhelyben alperes bolijában leendő megtartására határidőül 1890. évi július hó 28-ik napjának délutáni 4 órája tüzetik ki, a mikor bíróság lefoglalt arany, ezüst ékszerek, órák s egyébféle ingóságok az 1881. 50. t. cz. 107. és 108. §§-ai szerint a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becserón alul is el fognak adatni.

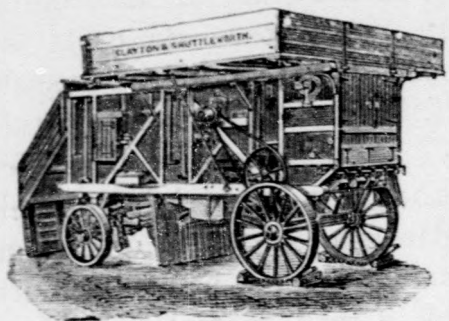
Felhivatnak egyuttal mindazok, a kik a lefoglalt tárgyakra elsőbbséggel bírnak, miszerint elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdése előtt szóval vagy írásban alulírt végrehajtónál az 1881. 60. t. cz. 111. §-a értelmében a különbeni következmények terhe alatt bejelenteni el ne mulasztzák.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1890. évi július hó 15-ik napján

Pál Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

HERCZ ZSIGMOND

gazdasági gépgyára, érc- és vasöntődéje,
Clayton és Shuttleworth gépgyár képviselője
Miskolcson.

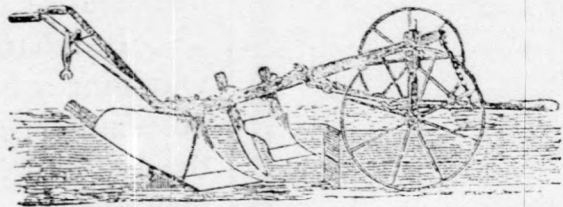

Ajánlok nagyválasztéku raktá-
romból legjobbaknak elismert Clay-
ton és Shuttleworth-féle cséplő-
készleteket új hosszabbított szalma-
rázókkal, továbbá Löhner-féle lö-
herefejtőket, eredeti Baker-rostákat.
konkolyozó gépeket, továbbá külö-
nösen répatermelésre alkalmas egye-

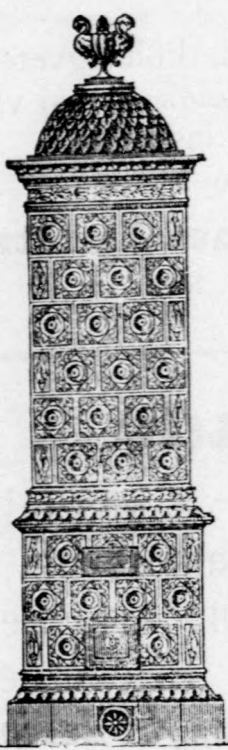
temes és mélyítő aczél
ekéket 8 10 vagy 14 mély
szántásra.

Clayton és Shuttle-
worth-féle hármás és ket-
tős ekék, szóró- és sorvetőgépek, répaadagológépek legjutá-
nyosabb árakban és eddig felül nem mult tartós kivitelben.

2-6 Árjegyzékek kívánatra kézséggel küldetnek.

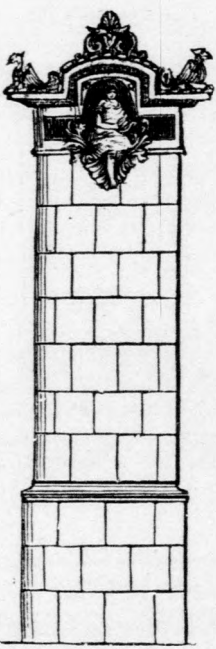
Valódi krakói cserépkályháimat

a n. é. közönség becses figyelmébe
ajánlva van szerencsém ezennel je-
lenteni, hogy krakói gyáram ezeknek
készítését ujonnan **tökélyesbítette**,
hogy így, a már eddig is kitünő
minőség, **szépség és páratlan jósa-
gáért** kiérdemelt országos jó hírne-
vét ezentul is annál biztosabban fen-
tarthassa.

Sikerült továbbá, egy más ha-
sonrangu tiszta tüzálló (Chamate)
agyag készítményeinek eladását át-
venni, a honnan ugyanis a kékre
márványozott s **nem** elegendő izléses
kályhák helyett a **másodosztályu
fehér kályhákat** igen jutányos
árakban szállíthatom.

Megrendeléseket kérek **Reichard
Mór és fia** urak vagy **Thoman Vilmos**
urhoz S.-a. Ujhelyben vagy hozzám
beküldeni.

5-30

Legmélyebb tisztelettel
Linkesch Samu özv. Eperjes.

Képes árjegyzékek és mintacserepek bérmentve.

SCHLICK-féle Vasöntőde és Gépgyár részvény-társaság Budapest

Gyár és irodák:

VI., külső Váci-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

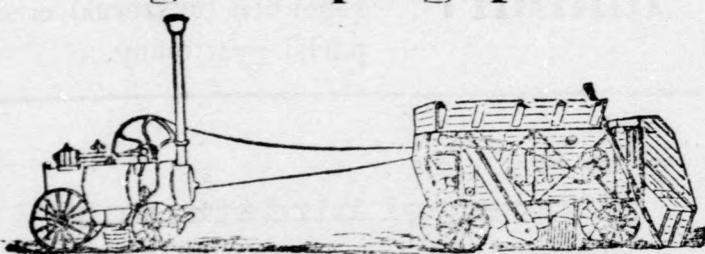
ajánlja a cséplési idényre kitünő szerkezetű

gőzeséplő-készületeit, locomobiljait,

11-18

és vaskeretű
gőzeséplő-gépeit,

továbbá

járgánycséplő-
készületeit.

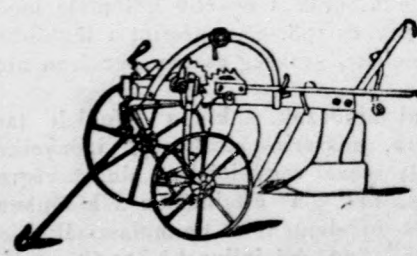
gabonatisztító-rostáit
(Baker- és Vidats-
rendszer) és konkolyozót.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrató arató gépek, eredeti amerikai
fűkaszaló-gépek, szénagyűjtők stb

Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő ekék önzetékkel, ered. Schlick-
és Vidats féle egyvasu-ekék, talajmélvő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle Haladás sorbavető-
szórvető gépek. — Takarmánykészítő gépek
daralók, morzsolók, őrlőma'mok és olajmalom
berendezések.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.
Árjegyzék kívánatra ingyen. bérmentve.

Az erdő-bényei gyógyfürdő,

melynek rendkívüli gyógyerejü vize általánosan ismeretes,
folyton a n. é. közönség rendelkezésére áll. Vasgálicz-
timsós tartalmu, igen erős vize biztos **gyógy- és enyhítő
szer** zsongító és erősítő hatásánál fogva mindenemü
görvélykóros, csuzos és köszvényes bántalmaknál, vala-
mint **női betegségekben és bőrbajoknál**. Üde levegő, sze-
lid éghajlat, **tüdőbetegek** menhelye.

Allandó fürdőorvos és zenekar.

**Kitünő ételek és italokról a legjobb minőségben és ol-
csó áron gondoskodva van.**

A betegek kényelméről minden tekintetben gondos-
kodik és kívánatra nyomtatott fürdőleirást küld

Schvinger Sándor,
fürdő-bérlő.

44.

e. 1890.

A bodrogközi Tiszaszabályozó társulat elnökétől.

Meghívó.

A f. évi augusztus hó 7-én d. e. 9 órakor **S.-a. Ujhelyben**
a megyeháza nagytermében tartandó **rendkívüli közgyűlésben** leendő
megjelenésre meghívom.

Közgyűlés tárgya:

A nm. m. kir. Pénzügyminister ur őexcellenciája által a tár-
sulat állami kölcsöneinek s egyéb régi tartozásainak convertálá-
sára valamint netáni új szükségleteinek fedezésére ajánlott föld-
hitelintézeti kölcsön esetleges felvétele és mennyisége iránt teendő
társulati nyilatkozat tárgyában kelt 1489. számú pénzügyministeri
leirat folytán f. évi július hó 30-án hozott igazgató-választmányi
intézkedés és megállapodás tárgyalása.

Perbenyik, 1890. július 16.

Hazaftui üdvözzettel:

Gróf Mailáth József,
társulati elnök.

Répatermelők figyelmébe!

Gróf Schönborn-Buchheim vasgyára **Frigyestálván**
(Beregmegye), ajánlja három-féle nagyságu, bessemer
aczélból készült

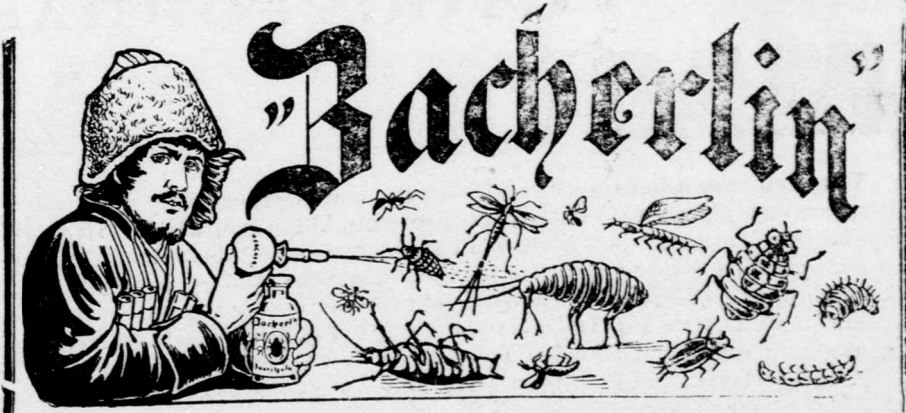
répa-kapait ugyszintén **répa-kiemelő villáit**

fanyéllal vagy a nélkül.

Mintával és árjegyzékkel szívesen szolgál a fenti
vasgyár felügyelősége.

10-10

A körülbelül huszezer raktárban eladott és e helyeken
minden rovar ellen legjobb irtószernek bizonyult

ismét olcsóbb

lett.

A valódi üvegek **J. ZACHERL** névvel vannak ellátva és mátlól
kezdve 15 kr., 30 kr., 50 kr. és 1 frtért kaphatók.

E kiváló különlegesség, meglepő erővel és gyorsasággal pusztít
minden férget lakásokban, konyhákban és szállodákban, butor-
és ruhákban, nemkülönbén házi állatainkban, istállóknban, üveg-
házaink- és kerteinkben lévő ültetvényeken. A mi papírban lesz
kimérve, az sohasem **Zacherl különlegesség!**

Csak eredeti üveg s valódi minőségben kapható:

S.-a. Ujhelyben: Szentgyörgyi Vilmos, Szárospatakon: Pavletits Györgynél,
Zlinszky József, Kincsesy Péter, Reichard testv., Reichard Gyula, Behyna Nagy-Mihályban: Marmorstein Eugen,
testvérek és Cs. Buday Ákosnál. Glück Mór és Bucsinzky Lajosnál.
Homonnán: Pápay P. és Szekerek A.-nál. Szerencsen: Rochlitz Rezsőnél.
Varannón: Gaál Sándornál. Tarczalon: Lazary Gyulánál. 9-12